

A-VÕÕRKEEL

INGLISE KEEL

III kooliaste

Üldosa

Võõrkeeleeõppe tulemusena kujuneb III kooliastmes õpilastel **B1-keeleoskustaseme** võõrkeelepädevus, mis tähendab, et õpilane:

1. mõistab olulist endale tuttavat teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm;
2. saab enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse;
3. koostab lihtsat teksti tuttavat või endale huvipakkuval teemal;
4. kirjeldab kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning põhjendab ja selgitab lühidalt oma arvamusi ja plaane;
5. on kursis õpitavat keelt kõnelevate piirkondade/kogukondade oluliste faktidega;
6. mõistab oma kultuuri ja teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
7. väärtustab võõrkeelte oskust ja on motiveeritud keeli õppima;
8. kasutab võõrkeelseid veebikeskkondi, teadvustades nende võimalikke ohte ning omandab edasiseks keelte õppimiseks vajalikud oskused ja kohandab need enda vajadustele vastavaks.

Õpitulemuste saavutamine III kooliastmes:

Kõik III kooliastme õpitulemused ja nende saavutamiseks vajalikud õppetegevused ja -sisu toetavad otseselt III kooliastme üldpädevuste ning läbivatest teemadest tulenevate teadmiste, oskuste ja väärtushinnangute arendamist. Lõiming, sh üldpädevused ja läbivad teemad, saab teoks koostöös kõigi kooliastme õpetajatega.

III kooliastmes arendatakse kõiki osaoskusi võrdselt. Tunnis suheldakse peamiselt õpitavas võõrkeeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama õpitavat keelt aktiivselt nii tunnis kui ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, veebisuhtlus, õppereis, õpilasvahetus, riigisisised ja

rahvusvahelised projektid). Õpitulemuste saavutamiseks vajalikud eesmärgid ja tegevused kavandatakse õpetaja ning õpilase koostöös.

Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid eakohaseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste nii klassis kui ka iseseisvalt. Digipädevuse kujundamiseks juhitakse õpilasi suhtuma internetis loetusse kriitiliselt ning vastutama ka oma avaldatu eest.

Kuulamisoskuse arendamisel kasutatakse järjest enam autentseid audiovisuaalseid materjale (nt *podcast*'id, raadiosaated, filmilõigud).

Kirjutamisoskust arendatakse eri liiki loovtöödega (nt lühiülevaade, sündmuse kirjeldus, lühikirjand, projektitööd). Õpetaja suunab õpilasi keeleõpet analüüsivalt käsitlema ning märkama enda ja teiste keelekasutust. Õpilasi suunatakse kõrvutama nii koolis õpitavate kui ka õpilaste kodukeelte sarnasusi ja erinevusi, väärtustades seeläbi õppijate mitmekeelsust.

Õpetaja tutvustab ja selgitab erinevaid kultuurinähtusi ning informeerib õpilasi kultuurisündmustel (nt filmide, näituste, teatrietenduste) osalemise võimalustest. Õpetaja innustab õppetegevustes (nt aruteludes) õpilast mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning arvestama. Õpilast motiveeritakse huvi tundma õpitavat keelt kõnelevate maade kultuuri ja nendes ühiskondades toimuva vastu, kaasates koolis õppivaid eri rahvusest õpilasi ning lastes õpilastel jagada oma teadmisi ja kogemusi (nt reisikogemused, välisriikides elanud õpilased). Õpilane õpib väärtustama mõtteviiside mitmekesisust, avaldama oma arvamust nähtu kohta ning arvestama erinevaid seisukohti.

B-1 keeleoskus koosneb järgmistest osadest:

1. Vastuvõtutoimingud

- kuuldu mõistmine - selge häälduse ja loomuliku tempoga üldkeelne kõne; autentne ja vahetu suhtlus või salvestatud tekst tuttavalt, igapäevasel teemal; taipab peamist sõnumit ja üksikasju
- loetu mõistmine - loeb ja mõistab selge arutluskäiguga pikemaid tekste erinevatel teemadel (selge hääldusega), suudab jälgida sündmuste arengut ning leiab vajaliku info (vajadusel mitmest tekstist); detailid ja nüansid võivad jääda selgusetuks.;

2. loome- ja suhtlustoimingud

- suulised toimingud - osaleb vestluses tuttavalt teemal, kirjeldab lühidalt (lähiümbrus, huvid, inimesed, enesetutvustus, jne) kuid võib vajada abi; kasutab lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone, põhisojavara ning käibefraase valdavalt õigesti, kuid kõnes esineb (hääldus)vigu ja sõnade otsimist (vajab vestluskaaslase abi).
- kirjalikud toimingud - kirjutab õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, lihtsaid tarbetekste, kirjeldab tegelikku või kujuteldavat sündmust, väljendab ja vahendab tundeid, mõtteid, arvamusi ning kogemusi. Koostab eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte. Kasutab piiratud hulgal teksti sidumise võtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus), keelelised ebatäpsused ei takista kirjutatu mõistmist.

3. hoiakud, väärtused, käitumine, koostöökultuuri loomine ja mitmekultuurilisus;

4. keelekasutus (keerukus, täpsus ja ladusus) ;

5. info- ja andmekirjaoskus - andmete, info ja digisisu otsing, hindamine ja haldamine + suhtlus- ja koostöö digikeskkonnas, digisisu loomine, digiturvalisus, probleemilahendus

6. kultuuri tarbimine ja loomine;

7. õpioskused;

8. lõimimine ja läbivad teemad.

B1-keeleoskustaset iseloomustavad: **selge kirjakeel, lühikesed lood, faktiteadmised; tuttavad igapäevased (ja lihtsamad abstraktsed) teemad, isiklik arvamus; igapäevakeeles hakkamasaamine.**

1. III kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

KUULDU MÕISTMINE

- saab kuulates aru erinevat tüüpi autentsete tekstide põhisisust ja tuleb igapäevases suhtluses enamasti toime;

LOETU MÕISTMINE

- mõistab lugedes igapäevaelu käsitlevaid faktipõhiseid ja lihtsaid kirjanduslikke tekste;

SUULISED TOIMINGUD

- osaleb ettevalmistuseta suulises suhtluses, kui kõneaine on tuttav; väljendab mõtteid võrdlemisi ladusalt, kuid üldsõnaliselt;

KIRJALIKUD TOIMINGUD

- kirjutab konkreetset infot, arvamusi ja tundeid sisaldavaid lihtsaid seotud tekste;

HOIAKUD, VÄÄRTUSED, KÄITUMINE, KOOSTÖÖKULTUURI LOOMINE JA MITEMEKULTUURILISUS

- käitub erinevates olukordades vastava kultuuri suhtlustavasid järgides.

KULTUURI TARBIMINE JA LOOMING

- kasutab õpitavat keelt, et tarbida kultuuri (kirjandust, muusikat, filmikunsti, meediat) ja leida vajalikku teavet.

ÕPIOSKUSED

- kasutab endale sobivaid keeleõppestrateegiaid ja keeleõppe abivahendeid (tõlkesõnaraamatut, internetti).

2. III kooliastme õpitulemused

KUULDU MÕISTMINE

- mõistab olulist teavet autentses igapäevaelu tekstis;
- mõistab selge ülesehituse ja sõnastusega ning visuaalsete vahenditega illustreeritud esitlust või ettekannet;
- mõistab selge ülesehituse ja sõnastusega monoloogi, kui kõneldakse üsna aeglaselt;
- järgib üksikasjalikke juhtnööre, kui teema on tuttav;
- mõistab teadaandeid lennu- või muus jaamas, lennukis, bussis ja rongis, kui hääldus on selge, kõneldakse tavalise kiirusega ja taustamüra on minimaalne.

LOETU MÕISTMINE

- mõistab sündmusi, tundeid ja soove kirjeldavaid isiklikke kirju ja postitusi määral, mis lubab pidada regulaarset kirjavahetust;
- mõistab sageli esinevate sõnadega kirjutatud meediatekstides kohtade, sündmuste, selgelt väljendatud tunnete ja seisukohtade kirjeldusi;

- mõistab sündmustikku lihtsamates selge süžeeaga ilukirjandustekstides, mis koosnevad peamiselt sageli esinevatest sõnadest.

SUULISED TOIMINGUD

- avaldab arvamust, edastab ja küsib teavet igapäevaelu sündmuste või isiklike asjade kohta;
- kirjeldab kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning põhjendab ja selgitab lühidalt oma seisukohti ja plaane;
- toob esile tähtsamad sündmused selge üleschitusega ja igapäevakeeles kirjutatud jutustuses ning selgitab nende tähtsust ja nendevahelisi seoseid;
- esineb ettevalmistatuna üldsõnaliselt endale tuttavatel teemadel, väljendudes võrdlemisi selgelt ja arusaadavalt;
- vastab esinemisjärgsetele küsimustele, kuid võib paluda küsimust korrata;
- edastab oma sõnumi arusaadavalt, kuigi rääkimise ajal on märgata teiste keelte rõhu, intonatsiooni ja/või rütmi mõju.

KIRJALIKUD TOIMINGUD

- kirjutab igapäevaseid tarbetekste;
- kirjeldab tegelikku või kujuteldavat sündmust või kavandatud tegevust;
- vahendab lihtsa seotud teksti abil, kogemusi, kirjeldab tundeid ja reaktsioone ning põhjendab neid;
- kirjutab arutlust ja üksikasjalikke kirjeldusi mitmesugustel tuttavatel teemadel.

3. III kooliastme õpitegevused

KUULDU MÕISTMINE

- kuulab autentset teksti, tunneb ära erinevad tekstiliigid (saade, jutt, podcast, intervjuu, teadaanne jne) ja mõistab nende põhisisu ja eesmärke (vastab küsimustele kirjalikult või suuliselt, rühmitab, lõpetab lause, järjestab, illustreerib, toob näiteid, jne).
- kuulab lihtsamaid illustreeritud esitlusi või ettekandeid tuttavatel teemadel (mis võivad sisaldada videosid, slaidiseansse, graafikuid, diagramme, pilte ja muid visuaalseid elemente), jälgib esitluse struktuuri, vajadusel teeb märkmeid (vastab jah/ei küsimustele, lõpetab lauseid, koostab paarilisele küsimusi või väiteid ja avaldab oma arvamust põhjendades lühidalt ja struktureeritult oma seisukohti).

- kuulab ja saab aru detailsest infost (nt teadaanded, retseptid, juhised).

LOETU MÕISTMINE:

- loeb erinevaid tekstitüüpe (mitteformaalne ja kõnekeelne) erinevatel teemadel (kirjad, kõned, kirjeldused, kommentaarid, lühisõnumid jne), mis lubab pidada regulaarset suhtlust;
- loeb ja vahendab erinevaid meediatekste (reisipäevik, uudis, artikkel, blogipostitus jne), analüüsib teksti, hindab kriitiliselt infoallika usaldusväärsust, teeb kokkuvõtte sündmustest ja kannab suuliselt või kirjalikult ette, põhjendades ja selgitades loetu põhjal seisukohti ja tundeid, kasutades sobivaid keelendeid.
- loeb kohandatud eakohast ilukirjandust sh koomikseid, jutustusi ka väljaspool tundi, analüüsib sündmuseid, vastab küsimustele ja loob seoseid; vajaliku info saamiseks kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid;
- viib loetud teksti teise vormi (koomiks, joonistus, näidend jne).

SUULISED TOIMINGUD:

- osaleb vestlustes, mis puudutavad igapäevaseid sündmusi, olukordi ja tundeid;
- esitleb tuttavat või huvipakkuvat teemat, referaati või uurimistööd, vastab küsimustele (paludes vajadusel kordamist, vajadusel kasutades oma märkmeid), annab selgitusi ja kommentaare, edastab informatsiooni;
- esineb veenvalt ja kaasavalt, esitab oma teksti hea intonatsiooni, rütmi ja selge rõhuasetusega; soovi korral võib esinemist salvestada ja analüüsida (nt AI kasutamine Microsoft speaker progress).
- osaleb arutelus igapäevaelu teemadel kirjeldades enda kogemusi ja erinevaid sündmusi, unistusi ja eesmärke, selgitab lühidalt oma seisukohti (nt valib sündmuse, unistuse või eesmärgi, koostab plaani, tegevuskava / ajakava ja eeldatava tulemuse kirjelduse. Põhjendab oma valikuid ja seisukohti rühmaliikmetele või klassile.)
- kirjeldab sündmusi, olukordi ja tundeid loetud raamatust, filmist või kogemusest; annab edasi infot selgest, hästi liigendatud informatiivsest tekstist (ümberjutustus või seostatud ja struktureeritud esitus jne);
- annab kaaslastele tagasisidet (edasiside andmine konkreetsete juhiste alusel).

KIRJALIKUD TOIMINGUD:

- kirjutab lihtsat sidusat teksti tuttavalt ja isiklikku huvi pakkuvalt teemal (nt (e)kiri, foorumipostitused, reisikirjeldus, päevik), kus kirjeldab oma tundeid ja reaktsioone ning põhjendab neid;
- kirjeldab olukordi, kavatsusi (nt erinevate sündmuste planeerimiseks), (ajaloolisi) paiku, isikuid ja sündmusi; esitab kirjalikke juhtnööre (nt arvutimängu juhend);
- kirjutab (vajadusel tuginedes abimaterjalidele ja viidates kasutatud materjalile) lühemaid arutlevaid tekste (nt filmi- ja raamatuarvustus, essee), milles põhjendab oma arvamust, tundeid, toob näiteid loetust või nähtust, põhjendab, selgitab.

HOIAKUD, VÄÄRTUSED, KÄITUMINE, KOOSTÖÖKULTUURI LOOMINE JA MITEMEKULTUURILISUS

- kasutab kultuuriteadmisi suhtlemisel nii tunnis kui väljaspool õppetööd (nt kirjasõbrad, õppereisid, õpilasvahetused ja kohtumised õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega)
- teeb projektitöid (nt filmide/videote tegemine, teatritükkide etendamine, veebilehtede koostamine, riigisisised ja rahvusvahelised projektid);
- kõrvutab ja analüüsib keelte ning kultuuride sarnasusi ja erinevusi, tuvastab seoseid ning jälgib oma keelekasutust;
- väärtustab enda ja teiste kultuuri ja suhtub lugupidavalt (kultuuriliste eripärade märkamine, päeviku pidamine, välisprojektides osalemine, esitluste tegemine, dokumentaalide vaatamine, eneseanalüüs, kultuuri tutvustamine teistele klassidele, rollimängud)
- toetab kultuuride vahelistes suhtluses teisi ja arvestab rühmaliikmete tundeid ja eri maailmavaateid.
- teeb koostööd erinevate kultuuriliste taustadega inimestega ja näitab üles huvi ja mõistmist.

KEELEKASUTUS (keerukus, täpsus ja ladusus)

- kasutab tuttavas olukorras üsna õigesti tüüpkeelendeid ja moodustusmalle, ehkki emakeele mõju on märgatav; tuleb ette vigu, kuigi on selge, mida väljendada tahab;
- valdab tuttavate teemade ja igapäevaolukordadega seotud põhisõnavara, kuigi vahel võib ette tulla kaudset väljendust; teeb märkimisväärseid vigu, kui on vaja väljendada keerukamat mõtet või kui kõneaine ja olukord on võõrad.

INFO- JA ANDMEKIRJAOSKUS (andmete, info ja digisisu otsing, hindamine ja haldamine) + suhtlus- ja koostöö digikeskkonnas, digisisu loomine, digiturvalisus, probleemilahendus

- kasutab iseseisvalt ja eesmärgipäraselt abimaterjale ülesande lahendamiseks (õpiku sõnaraamat, koondtabelid, digirakendused);
- otsib infot ja kasutab võõrkeelseid veebikeskkondi (analüüsib sisu, teadvustab nende võimalikke ohte);
- kasutab digivahendeid (sh tehisintellekti) eetiliselt (esitab küsimusi, hindab saadud vastuseid) ja järgib akadeemilisi tavaid (korrektne viitamine, info kontrollimine, autorlus, jne);
- teadvustab veebikeskkondade võimalikke ohte (analüüsib sisu, haldab ja kaitseb oma digitaalset identiteeti).

KULTUURI TARBIMINE JA LOOMING

- vaatab filme võõrkeeles, kuulab võõrkeeles muusikat, jälgib sotsiaalmeedias mõnda eakohast ja silmaringi avardavat sisu; saab aru enamiku teleuudiste sisust;
- kasutab sihtkeelt suhtlemisel nii tunnis kui väljaspool õppetööd (nt dialoog, rollimäng, väitlus) järgides vastava keele/ kultuuri suhtlusnorme;
- osaleb sihtkultuuri alastel üritustel (sh õpilasvahetus, konkursid ja olümpiaadid);
- vahendab tarbitavat kultuuri kirjalikult ja suuliselt (kokkuvõtted, esitlused, soovitusel kirjandusest, muusikast, meediasisust, jms).

ÕPIOSKUSED

- valib ja rakendab iseseisvalt endale sobivaid õpistrateegiaid (nt. õpitu meenutamine, eelteadmiste aktiveerimine, seostamine varasemate teadmistega teistes ainetes), loob struktureeritud ja tähendusliku õppematerjali (märksõnade leidmine, spikri koostamine, mõistekaardi tegemine), koostab oma õpisõnaraamatu (portfoolio).
- seab ise või õpetaja abiga endale õpieesmärgid ja kavandab õpitegevusi nende saavutamiseks;
- koostöös õpetajaga märkab oma edusamme, annab oma teadmistele ja oskustele hinnanguid ja kasutab saavutatut edasisel õppimisel;
- töötab iseseisvalt paaris ja rühmas;

- hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning kohandab oma õpistrateegiaid.

LÕIMING JA LÄBIVAD TEEMAD

- kasutab võõrkeeleeõppes omandatud teadmisi ja oskusi teiste õppeainete omandamisel ja vastupidi;
- kasutavad võõrkeelset infootsingut loovtöö koostamiseks;
- mõistab ja väljendab kontseptsioone, mõtteid, tundeid, fakte ja arvamusi erinevatel (õppekava läbivatel) teemadel nii suuliselt kui ka kirjalikult endale tuttavates ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides, lähtudes enda vajadustest ja soovidest.

4. III kooliastme õpitulemuste hindamine

III kooliastmes hinnatakse kõiki keeleteoiminguid (kuuldu ja loetu mõistmine, rääkimine, kirjutamine, suhtlemine, keelekasutus) kas eraldi või lõimitult. Ülesande eesmärgist lähtudes hinnatakse kas üht kindlat või mitut keeleoskuse aspekti (nt sisu, teksti ülesehitust, sõnavara, kõne ladusust, grammatika õigsust).

Õpilane seab endale lühi- või pikaajalisi õpieesmärke ning annab õpetaja juhendamisel tagasisidet oma ja kaaslaste teadmistele, oskustele, õppeprotsessile ja edenemisele õpitavas võõrkeeles.

Õpilane saab tagasisidet kas sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi keeleteoimingute kohta. Soovitav on kasutada ülesandeid, mis hõlmavad erinevaid keeleteoiminguid.

KUULDU MÕISTMINE

- autentse teksti põhisisu mõistmine: kuulnud informatsioonile reageerimine ja/või selle sisu reprodutseerimine (nt visualiseerib, järjestab, defineerib, joonistab, leiab paarilisi, täidab tabelit või graafikut, vastab küsimustele (jah/ei, leiab õige vaste, avatud küsimused), teeb kokkuvõtte kuuldust, selgitab oma seisukohti rühmaliikmetele, kuuldu põhjal rühmas mõistekaardi tegemine jne);
- ülesande sooritamine vastavalt detailsetele juhistele (retsept, täidab ankeeti, jutustab ümber, etteütlus, vaikuseminutid, ettelugemine, juhiste järgi orienteerumine ja töölehe täitmine, paarilisele juhist andmine pimeorienteerumine jne);

- detailsest sisust arusaamine (täidab lünkteksti, lõpetab lause, leiab valikvastuste hulgast õige vastuse jne).

LOETU MÕISTMINE:

- avatud küsimustele vastamine, lünktekstide täitmine, teksti osade järjekorrastamine, mõistekaardi tegemine, saadud info või graafiku korrastamine, ümbersõnastamine;
- lihtsam ümberjutustus, loetu põhjal lühema kokkuvõtte tegemine, luuletuse lugemine ja avatud küsimustele vastamine, erinevate sõna- ja ajavormide ning lausete moodustamine või valimine;
- loetu põhjal erinevate emotsioonide märkamine ja analüüsimine (autori või tegelase emotsiooni mõistmine);
- lühem projektitöö loetud allikate põhjal (mõistekaardi või plakati tegemine).

SUULISED TOIMINGUD:

- teeb monoloogi, esitlusi, dialooge rollimänge, arutelusid, väitlusi tuttavatel teemadel edastab infot, küsib aktiivselt küsimusi esitluse kohta, annab edasisidet;
- lühikestele argistele situatsioonidele reageerimine (info edasi andmine, olukorrale reageerimine, kokkuvõtte tegemine räägitust nt politseisse helistamine, abi palumine, kokkuleppe sõlmimine);
- paarilise intervjuerimine.

KIRJALIKUD TOIMINGUD:

- kirja kirjutamine, arutlev kirjutis, kokkuvõtte koostamine, lihtsama arvamusloo kirjutamine;
- reisiplaanide või ürituste kirjeldamine ja planeerimine;
- loovkirjutamine: filmile või raamatule lõpu ennustamine, loole lõpu või alguse kirjutamine, tuleviku-minale kirja kirjutamine, loo ja tegelaste väljamõtlemine, filmistsenaarium, muinasjutu, luuletuse, dialoogi ja loovtöö kirjutamine, märksõnade või pildi järgi jutu/teksti/arvamusloo kirjutamine jne;
- lihtsama juhendi ja lihtsama teabeteksti kirjutamine, nt Vikipeedia postituse kirjutamine. Iseseisvalt ja koostöiselt kirjutamine. Teiste esitlusest oma sõnadega märkmete tegemine;

- etteütlus;
- liftikõne kirjutamine (enda tutvustamine 1-minutiga).

HOIAKUD, VÄÄRTUSED, KÄITUMINE, KOOSTÖÖKULTUURI LOOMINE JA MITEMEKULTUURILISUS

- eneserefleksioon, enesepeegeldus etteantud kriteeriumite põhjal
- päeviku pidamine mitmekultuurilise kogemuse/ruumi kohta (millal ja kus puutub kokku inimestega, kelle elu, töökultuur on erinev), enesepeegeldus ja refleksioon (kuidas mina käitun teatud situatsioonides, kuidas teine käitub, millised on minu stereotüüpsed mõtlemismallid, kust nad tulevad, mis on nende roll minu elus);
- rollimängud mitmekeelse sõnavara ja mitme kultuuri tundmaõppimiseks;
- sihtkultuurist pärit isiku intervjuerimine.

KEELEKASUTUS (keerukus, täpsus ja ladusus)

- keelekasutust hinnatakse valdavalt ühe aspektina hindamiskriteeriumitest (kiri, esitlus, jne).

KULTUURI TARBIMINE JA LOOMING

- ülevaatliku portfoolio koostamine, kus analüüsib enda kultuuri tarbimist erinevates keeltes (näide European Language Portfolio);
- arutelud, annab/palub selgitusi;
- lõiminguprojektid.

ÕPIOSKUSED

- refleksioon kas suuliselt või kirjalikult (nt eneseregulatsiooni, õpistrateegiate, hoiakute küsimustikud), arutelud;
- portfoolio või õpimapi koostamine sh keelemapp (keelesspass ja keelelugu);
- enesehindamine või paaris hindamine kriteeriumite põhjal, nt õpilane kasutab usaldusväärseid infoallikaid ja korrektset viitab allikatele, allikate võrdlus ja variatiivsus jne.

